

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายบุญส่ง กุลบุปผา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๒/๒๕๖๒

เรื่องพิจารณาที่ ๒๗/๒๕๖๒

วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๒

ประเด็นวินิจฉัย

สมาชิกภาพของสมาชิกผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๖) หรือไม่ และนับแต่เมื่อใด

ความเห็น

เห็นว่า บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) บัญญัติให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงเมื่อมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘ และมาตรา ๙๘ (๖) บัญญัติให้บุคคลซึ่งต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องจะสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๖) ได้ก็ต่อเมื่อหนึ่ง ถูกศาลพิพากษาให้จำคุก และสอง ถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ภายหลังจากศาลจังหวัดขอนแก่นมีคำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ มีคำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวระหว่างอุทธรณ์ ศาลจังหวัดขอนแก่นจึงออกหมายจำคุกระหว่างอุทธรณ์ฎีกาให้จำคุกผู้ถูกร้องไว้นับตั้งแต่วันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๒ เป็นต้นไป ผู้ถูกร้องจึงเป็นบุคคลซึ่งถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๖) ในส่วนที่ว่า “ถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล” แล้ว

คงมีปัญหาที่ต้องพิจารณาว่า การที่ผู้ถูกร้องถูกศาลจังหวัดขอนแก่นพิพากษาให้ประหารชีวิตเป็นลักษณะต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๖) ในส่วนที่ว่า “ต้องคำพิพากษาให้จำคุก” หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้อัยคำตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๖) จะบัญญัติลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้แต่เพียงว่า “ต้องคำพิพากษาให้จำคุก” โดยไม่ได้บัญญัติว่าหากถูกศาลพิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิตจะเป็นลักษณะต้องห้ามของการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยหรือไม่ก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาระดับความหนักเบาของโทษ

ทางอาญาแล้ว เห็นว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ บัญญัติโทษสำหรับลงแก่ผู้กระทำความผิดไว้ได้แก่ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน และมาตรา ๕๒ บัญญัติว่า ในการลดโทษประหารชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการลดมาตราส่วนโทษหรือลดโทษที่จะลง ให้ลดดังต่อไปนี้ (๑) ถ้าจะลดหนึ่งในสาม ให้ลดเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต (๒) ถ้าจะลดกึ่งหนึ่ง ให้ลดเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงห้าปี โทษประหารชีวิตจึงเป็นโทษทางอาญาที่หนักกว่าโทษจำคุก ซึ่งเมื่อพิจารณาจากเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๖) ที่มุ่งประสงค์จะบัญญัติลักษณะต้องห้ามมิให้ผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยในฐานะที่เป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยเพื่อเป็นหลักประกันไว้ว่าจะเป็นผู้ที่มีความประพฤติและคุณสมบัติเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของสาธารณชนแล้ว กรณีจึงย่อมต้องหมายความว่าหากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถูกศาลพิพากษาลงโทษหนักกว่าโทษจำคุกแล้ว สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นย่อมต้องมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๖) ในส่วนที่ว่า “ต้องคำพิพากษาให้จำคุก” เสียยิ่งกว่าถูกพิพากษาให้จำคุกเสียอีก ดังนั้น การที่ผู้ถูกร้องถูกศาลจังหวัดขอนแก่นพิพากษาให้ประหารชีวิตจึงมีลักษณะต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๖) ในส่วนที่ว่า “ต้องคำพิพากษาให้จำคุก”

ดังนั้น เมื่อผู้ถูกร้องถูกศาลจังหวัดขอนแก่นพิพากษาให้ประหารชีวิตและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องจึงสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๖)

ปัญหาต้องพิจารณาต่อไปว่า เมื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญแล้ว มีผลสิ้นสุดลงนับแต่เมื่อใด เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ บัญญัติว่า “เมื่อได้รับเรื่องพิจารณา หากปรากฏเหตุอันควรสงสัยว่าสมาชิกผู้ถูกร้องมีกรณีตามที่ถูกร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้สมาชิกผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย ... ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้ถูกร้องสิ้นสุดลง ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ แต่ไม่กระทบต่อกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปก่อนพ้นจากตำแหน่ง” บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมาตราดังกล่าวเป็นบทบัญญัติว่าด้วยการพ้นจากตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ถูกศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ และศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยการสิ้นสุดลงของสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่ามีผลสิ้นสุดนับแต่เมื่อใด โดยอาศัยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๖ วรรคห้า เมื่อพิจารณาการเข้าสู่ตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจาก การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและสมาชิก

สภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่จะต้องไปดำเนินการหาสมาชิกใหม่แทนตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ว่างดังกล่าว ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือเลื่อนขึ้นมาแทนตำแหน่งที่ว่างก็จะสามารถดำเนินการต่อไปได้ตามควรแก่กรณี เพื่อให้มีผลใช้บังคับได้ในทางปฏิบัติ ดังนั้น จึงเห็นสมควรกำหนดการสิ้นสุดลงของสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยดังกล่าวนี้เป็นต้นไปให้มีผลใช้บังคับ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้อง สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๖) นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยดังกล่าวนี้

(นายบุญส่ง กุลบุปผา)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ